

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Eskişehir Yolu 9. Km.
Lodumlu | Ankara | Türkiye

T: (0312) 287 33 60
F: (0312) 286 39 64
www.tarim.gov.tr
tohumculuk@tarim.gov.tr

TOHUMDA DOĞRU BİLİNERN YANLIŞLAR TOHUMDA DOĞRU BİLİNERN YANLIŞLAR

7) 5042 sayılı kanun 'yerel çeşitleri' olumsuz etkiliyor mu?

HAYIR!

5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun yalnızca 'yeni' çeşitleri kapsayan bir kanundur. Bir çeşidin yeni kabul edilebilmesi için geriye dönük bir yıldan daha yakın bir zamanda ticarete sunulmuş olması gerekir. Dolayısıyla yıllardır geleneksel olarak ülkemizde varolan çeşitler 'yeni' olmadığı için kanun kapsamı dışında tutulmaktadır.

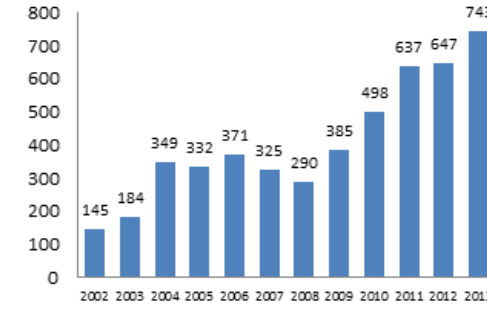
Bu Kanun, ıslah edilen veya bulunup geliştirilen 'yeni' bir çeşidin ıslahçısına, süreye bağlı bazı haklar tanıyarak, bu yeni çeşidi geliştirmek için harcadığı emek, sermaye ve zaman nedeniyle onu ödüllendirmektedir. Bu yaklaşım, tüm fikrî ve sınaî mülkiyet hukukunun benimsediği bir yaklaşımdır. Kanundaki şartların gerçekleşmesi kaydıyla koruma altına alınan bir çeşidin, halen kayıtlı 'yerel çeşitler' üzerinde hiçbir olumsuz etkisi bulunmamaktadır.

SONSÖZ

Ülkemizde sertifikalı tohum üretimi günden güne artmaktadır. 2013 yılında **743 bin ton** sertifikalı tohum üretimi gerçekleştirilmiştir.

Çiftçilerimizin her yıl sertifikalı tohum almak yerine kendi ürettikleri mahsulden ayıracakları tohumu ekebilme özgürlüğü de düşünüldüğünde bu miktar ülkemiz ihtiyaçlarının çok önemli bir bölümünü karşılamaktadır.

Bakanlığımız tarafından ihtiyacımız olan türlerde sertifikalı tohumluk üretim ve tüketimini teşvik etmek amacıyla 2005 yılından itibaren çiftçilere **Sertifikalı Tohumluk Kullanım Desteği**, 2008 yılından bu yana tohum üreticilerine de **Sertifikalı Tohum Üretim Desteği** verilmektedir.

Sertifikalı tohum üretim rakamları (Bin Ton)

Yıllar	Çiftçilere		Tohum Üreticilerine
	Tohum	Fide / Fidan	
2005	16,494	1,206	-
2006	24,991	77,666	-
2007	40,132	79,831	-
2008	27,252	17,004	-
2009	46,712	28,467	10,992
2010	63,515	19,040	16,936
2011	80,265	18,510	20,536
2012	84,205	16,413	34,470
2013	114,280	17,980	33,829
TOPLAM	497,845	276,116	116,763

Tohumculuk Destekleme Miktarları (bin TL)

Bakanlığımız Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yılı olan 2023'te 1 milyon ton sertifikalı tohum üretimi hedeflemektedir.

Sorular ve Cevaplarla Tohumda Doğru Bilinen Yanlışlar

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

TOHUMDA DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

TOHUMDA DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR

1) Hibrit tohumlar kısır mıdır?
İnsan sağlığı açısından riskli midir ?

HAYIR!

Hibrit (melez) tohumlar aslında doğada var olan ve dünya kurulduğundan beri üretilen tohumlar olup insan eliyle teknoloji kullanılarak arzu edilen amaçlara göre ıslah edilmiş tohumlardır.

Islahçılar, pazarın istediği şartlara göre üstün özellikli anaç tohumları melezleyerek daha üstün özellikli yeni bireyler elde ederler.

**Hibrit tohumların üretiminde;
Üretici açısından DAHA YÜKSEK VERİM,
Tüketici açısından DAHA YÜKSEK KALİTE,
Pazar ve ihracat açısından da STANDARDI DEĞİŞMEYEN ÜRÜN
amaçlanmaktadır.**

Hibrit tohumlardan elde edilen ikinci nesil tohumların ekiminde, yine doğal bir olay olarak melezlemeden geriye dönüş olduğundan, verim ve kalite açısından bazı kayıplar olabilecektir. Dolayısıyla hibrit tohum hiç döl vermeyen kısır tohum demek değildir. Bu yüzden amacına göre elde edilen vasıfların kaybolmaması için, hibrit tohumların her yıl yenilenmesi tercih edilmektedir.

Dolayısıyla, hibrit (melez) tohumlar biyolojik olarak kısır tohum değildir. İnsan sağlığına zarar verdiğine dair herhangi bir bilimsel veriye ulaşılmış değildir.

2) Ülkemizde GDO olan tohum var mıdır?

HAYIR!

5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu'na göre; ülkemizde genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanların üretimi yasaktır.

Ülkemizdeki tohumluklarla ilgili mevcut yasalar GDO'lu (Genetiği Değiştirilmiş Organizma) tohumlukların ülkemizde üretimini ve her türlü ticaretini yasaklamıştır.

Bugüne kadar ülkemizde kayıt altına alınmış çeşitler GDO'lu çeşitler değildir.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu uyarınca, ithal edilen tüm tohumlukların, gümrükte gerekli kontrolleri ve analizleri yapılmakta, hastalık ve zararlılar yönünden yurda girişinde problem olmayan sağlıklı tohumlukların ithalatına izin verilmektedir.

Ayrıca, ithalat ön izni düzenlenen tohumlukların ithal amacına bakılmaksızın, menşei ülke risk değerlendirmesine göre belirlenen sıklıkta numune alınarak analizleri yapılmaktadır.

Yapılan analiz sonucunda GDO tespit edilen tohumlukların ülkeye girişine izin verilmeyip, bu tohumluklar iade veya imha edilmektedir.

3) Ülkemizde sektöre tamamen yabancı firmalar mı hâkimdir?

HAYIR!

Ülkemizde tohumculukla ilgili halen faaliyette bulunan firmaların tamamı kayıt altındadır. Halihazırda bunların sayısı 633 tür. Sermaye durumuna göre; bu firmalardan 614'ü yerli, 16'sı yabancı ve 4'ü de yerli-yabancı ortaklığı şeklindedir.

Bu şirketler sadece üretim yapmakla kalmayıp aynı zamanda kendi kaynakları ile yerli çeşitler de geliştirmektedir.

Ayrıca Bakanlığımıza bağlı araştırma enstitüleri de farklı türlerde ülkemiz şartlarına uygun yerli çeşitler geliştirmekte ve üretmektedir.

Araştırma enstitüleri tarafından geliştirilen çeşitler kamu ve özel tohumluk üreticileri tarafından üretilmekte ve ülkemiz çiftçisine dağıtılmaktadır.

Kamu ve özel sektör kuruluşları tohum üretilip ihraç etmenin yanında, geliştirdikleri çeşitlerin üretim haklarını diğer ülkelere satarak teknoloji ihraç etmektedir.

4) Tohumda dışa bağımlı mıyız?

HAYIR!

Bilindiği üzere Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kurallarına göre herhangi bir ülkeden teknik engel olmaksızın tohumluk ithalatını yasaklamak mümkün değildir.

Bu bağlamda, küresel ekonomiyi yöneten uluslararası ticaret kurallarına tâbi bir

ülke olarak; ülkemiz diğer birçok sektörde olduğu gibi, tohumculuk sektöründe de yabancı firmaların yatırımına ve uluslararası ticaret konusunda geçerli kurallar dâhilinde diğer ülkelere tohum ithalatına açıktır.

Son 10 yılda ithalatla ihracat arasındaki makas ihracatımız lehine daralma trendini devam ettirmektedir. Örneğin 2002 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı %31 iken 2013 yılında bu oran % 65'e yükselmiştir.

Tohum ithalatının en aza indirgenmesi arzu edilen bir husustur. Bu nedenle ülkemizde AR-GE çalışmalarının tohumculuk sektöründe de teşviki ve hem içerde ihtiyacı karşılayacak hem de ihraç edebileceğimiz "Yeni Çeşitlerin" geliştirilmesi temel hedeflerimiz arasındadır.

2013 yılında ithal edilen veya ülkemizde üretilen tohumlardan elde edilen yaş sebze ve meyvelerin ihracat tutarı **4,5 milyar** dolardır. Bu gelirin elde edilmesinde tamsal üretimde üstün vasıflı tohumlukların kullanılmasının payı büyüktür.

**Ülkemiz tohumculukta kesinlikle
DIŞA BAĞIMLI BİR ÜLKE DEĞİLDİR.**

5) Çiftçilerin kendi tohumlarını üretmesi yasak mıdır?

HAYIR!

5553 sayılı Tohumculuk Kanunu çiftçilerin kendi ihtiyaçları için ticarete konu olmamak kaydı ile yapacakları tohum üretimini kanun hükümlerinden müstesna tutmaktadır.

Bu nedenle çiftçilerin kendi tohumlarını üretmek kullanmasında herhangi bir hukuki engel bulunmamaktadır.

Ayrıca, 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun; koruma altına alınan yeni çeşitleri kullanan küçük çiftçilerin elde ettikleri ürünleri tohum olarak kullanmasına izin vermektedir.

6) Yerel çeşitlerin üretimi yasak mıdır?

HAYIR!

Tohumculuk Kanunu'nun ruhu, çiftçilerimizin hizmetine sunulan tohumlukların devletin veya yetki verdiği kurum ve kuruluşların kontrolünde kalite ve verimleri test edilerek onaylanmış tohumluklar olmasını esas almaktadır.

Yerel çeşitlerin herhangi bir kontrolden geçirilmeden ve tohumlarla ilgili belirlenen standartlara uygunluğu tespit edilmeden çiftçilere satılması, çiftçilerin karşılaşılabileceği mağduriyetler sebebiyle yasaklanmıştır.

Bu çeşitlerin Kanun'un ilgili hükümlerine uygun olarak üretilip ticarete sunulmasında bir engel bulunmamaktadır.

Bu sebeple ülkemizde yerel çeşitlere ait tohumlukların kullanımının yasak olduğu bilgisi kesinlikle yanlıştır.

**Ülkemizde yerel çeşitlere ait
tohumların kullanılması
YASAK DEĞİLDİR.**